

Izreći iznutra – proces introjeksije u djelu Henryja Bauchaua

Henry Bauchau (1913–2012), frankofoni belgijski autor, tvorac je golema opusa. U isti mah dramatičar, pjesnik, romanopisac i psihoanalitičar, Bauchau svojim čitateljima nudi romane u kojima se sprežu mit i nutrina. Na ovih nekoliko stranica usredotočit ćemo se na dva vrlo osobna autorova djela u kojima on miješa fikciju i biografsko, približujući se tako nezakonitom žanru koji, po uzoru na Sergea Doubrovskyja, zovemo autofikcijom.

Živa rana (*La Déchirure*, 1966) i *Obilaznica* (*Le Boulevard Périphérique*, 2008) dva su djela koja, bez obzira na razmak od četrdeset i dvije godine, među sobom vode dijalog jer su sličnih estetika i tema. Suočen sa smrću bliske osobe (majke u *Živoj rani* i snahe u *Obilaznici*), anonimni pripovjedač zatječe se na stjecištu brojnih diskursa. Premda je zatočen u tu polifonu mrežu, on se sam doima nesposobnim izraziti se. Ostaje nijemo biće jer mu je želja “sve reći” (González-Salvador 1993, str. 81). Što pripovjedaču valja poduzeti ne bi li se uspio izraziti? Rješenje te zagonetke moglo bi se naći u diskursu Shadowa koji spominje fenomen introjeksije (Bauchau 2008, str. 121). Zahvaljujući tome procesu psihoanalitička podrijetla neurotičar pripušta “u svoje ja što je moguće više izvanjskoga svijeta koji postaje predmetom nesvjesnih zamišljaja.” Kako se kroz cijeli tekst oba romana redovito spominju “unutrašnji” prijatelji ili barem likovi (Bauchau 2008, str. 207), može se zaključiti da je taj proces za autora središnji fenomen, u kojem je, pače, pronašao odgovor za svoju volju za izricanjem ukupnosti svijeta. Zahvaljujući toj interiorizaciji, autor može razumjeti likove i mjesta. Oni su naime zgusnuti u samo jedno biće i govore u dosluhu s nutrinom lika-autora koji ih tada uspijeva razumjeti.

Ako je točno da se proces introjeksije trajno javlja u djelima Henryja Bauchaua, takav postulat nameće pitanja. Ona se tiču uvjetâ realizacije i posljedica fenomena interiorizacije. Zahvaljujući toj dvostrukoj zapitanosti možemo uspostaviti itinerar, istovjetan u oba djela, koji ovdje kanimo slijediti.

1. U POČETKU BIJAŠE NEUSPJEH

Na početku bijaše neuspjeh, i upravo polazeći odatle kao sa čvrstih temelja iznova ćemo graditi i vratiti snagu. (Bauchau, 1966, str. 117–118)

1.1. Ranjena riječ

“Prošlo je vrijeme govora” i riječi su ostale “zabranjene” (Bauchau 1966, str. 16). Već na prvim stranicama *Žive rane* pripovjedač izvješćuje o fenomenu afazije koja će ga mučiti od toga prvog romana do *Obilaznice*. Oba djela naime započinju situacijom u kojoj je govor teško iznjedruti (“Pokušavam govoriti” /Bauchau 2008, str. 63/), on je, štoviše, zapriječen, zadržan (“Ne odgovaram” *ibid.*, str. 11/), “riječi koje izražavaju sigurnost nikad neće biti izgovorene” *ibid.*, str. 115/). Prisilna tišina nipošto se ne ograničava samo na govor, nego seže sve do autorova pera te on tek može ustvrditi “okrutnu odsutnost [svoga] spisateljskog rada” (*ibid.*, str. 15).

Istu tišinu moraju poštovati i mladi pripovjedač i druga djeca uoči rođenja malenog brata ili sestrice. “Tiho!” (Bauchau 1966, str. 5), kako bi prošaptala babica, a trotočka je samo čini bremenitijom, prisutna je od samog početka *Žive rane*. Ta nijemost, međutim, prethodi rođenju. Je li, prema tome, u odsutnosti govora moguće vidjeti nužnost koja pripovjedaču dopušta povratak sebi? Čitatelj se tako zatječe pred tišinom koja je paradoksalna: pripovjedač bi htio moći govoriti, on je “u borbi s [tom] svojevrsnom afazijom (Whatthee-Delmotte 2001, str. 133), ali ona se doima nužnom, štoviše, ljekovitom.

1.2. Višestruki pritisci

Povrh tišine, pripovjedača pritišće niz dužnosti koje ga tište do “gađenja” (Bauchau 2008, str. 15). Uhvaćen je u mrežu navika koje su do te mjere kodirane da on ide dotle da izjavljuje: “na život mi je nalegla neka težina” (*ibid.*, str. 15). Pripovjedač se žali da je u situaciji u kojoj nužnost ima prvenstvo. On se uostalom pita: “Što znači nužno? Da nešto ne možemo ne učiniti?” (Bauchau 1966, str. 17). Pripovjedač je dakle pod utjecajem brojnih pritisaka koji

ga tjeraju da posjećuje majku u *Živoj rani* (ona je, inače, “još jedno dijete za koje je odgovoran” / Bauchau 1966, str. 13/) i Paule, svoju snahu, u *Obilaznici*. Ti brojni pritisci uglavnom dolaze iz njegova okružja. Pripovjedač je primoran ponašati se kao svi ostali. Tako se on upinje ući u logiku nadanja: “nadao sam se, kao i svi, da će ozdraviti” (Bauchau 2008, str. 35). Zahtjevi dolaze i od samog pripovjedača, koji je različite dužnosti interiorizirao, pa ih se, prema tome, upinje poštovati:

Paule nije bolje, zašto se silim ići u bolnicu, tako često, a ne mogu ništa učiniti za nju? – Zato što želiš. Misliš da za nju ne možeš ništa učiniti, ali barem se satireš... Takav si. (Bauchau 2008, str. 17)

Sve je ovo naglašeno upotrebom leksičkog polja nužnosti što, zahvaljujući neprestanom ponavljanju dužnosti, pojačava opresiju na pripovjedača.

1.3. Pripovjedač u pokretu

Odlazak u posjet dvjema bolesnim ženama povlašteno je mjesto povratka samome sebi. Vrijeme je to pasivnosti (“Vlak me odvozi” / Bauchau 1966, str. 25/), još upadljivije zbog položaja putnika u kojem se pripovjedač najčešće nalazi. On “skreće prema nekom drugom svijetu” (*ibid.*, str. 25): svijetu interiorizacije koju postiže orfičkim kretanjem (Whatthée-Delmotte 2001, str. 131).

To kretanje, makar i neznatno, nužno mu je da bi mogao podnijeti smrt tih dragih bića: “Uviđao sam njezinu neznanu nesreću tako što sam uviđao svoju neznanu nesreću” (Bauchau 2008, str. 36), “Taj trenutak mogu zadržati pisanjem, ali ga pisanjem i napuštam, što mi je vrlo bolno, kako bih utonuo u okrilje riječi koje idu prema maminoj smrti” (Bauchau 1966, str. 26). Suočen s tom teškom početnom situacijom, pripovjedač je dakle prisiljen na povratak samom sebi, svojoj prošlosti, kako bi pokušao razumjeti događaje kojima ne uspijeva pridati smisao.

Važnost interiorizacije koja se odvija za pripovjedačevih putovanja istaknuta je njihovom singularnošću. Naime, putovanja su međusobno slična i pripovjedač je mogao ići za ekonomičnošću teksta rabeći iterativ. On si međutim uskraćuje takvo pojednostavljenje i ide na zalihosnu formu koja naglašava jedinstvenost svakog putovanja. Tako do izražaja dolaze fenomeni interiorizacije koji su se zbili tijekom svakog pojedinog putovanja. Naglasak nije na radnji koja se dogodila, nego na načinu na koji je pripovjedač proživljava.

2. PUTOVI INTERIORIZACIJE

Otad sam drugi. To jest ja. Samo ja. (Bauchau 1966, str. 166)

2.1. Fenomen jeke

Ta ponavljanja, koja naglašavaju proces interiorizacije prisutan posvuda u tim dvama djelima, ne ograničavaju se na brojna pripovjedačeva putovanja. Ponavljanja su, naime, u srži stvaralaštva Henryja Bauchaua. Ona, kako kaže Gilbert Durand, nisu “tautološka”, ona “gomilanjem aproksimacija omogućuju usavršavanje. U tome su usporediva sa spiralom ili, bolje, sa solenoidom, koji pri svakom ponavljanju bolje omeđuje svoj nišan” (Durand 1968, str. 10). Naime, ponovljeni termini ili diskursi pri svakom ponavljanju stječu nova značenja time što ih pripovjedač sve očiglednije prisvaja.

Taj je fenomen očit u *Obilaznici*. Diskurs, koji isprva iskazuje ograničeno “ja”, malo pomalo obogaćuju diskursi kamufliranih pripovjedača (primjere, Mary ili Marcello) (Booth 1977, str. 95). Oni će preko svojih diskursa pokazati likove i događaje za koje pripovjedač nije znao. Ti su diskursi međutim prošarani riječima “ne znam” (Bauchau 2008, str. 43), oni ostaju zatočeni u nesigurnosti. Privremeni pripovjedači ne “mogu o tome reći ništa više” (*ibid.*, str. 11). Oni su, dakle, poput “ja”: ograničeni. Pripovjedač stoga pokušava biti smislen, a da bi to učinio, na sebe preuzima tuđi diskurs. On ga u potpunosti introjicira, preuzimajući likove i mjesta koja su mu ranije razotkrivena. Diskurs koji donosi “ja” tako se rasprostranjuje, buja. Pripovjedač otad nastupa kao sveznajući budući da donosi elemente koje je interiorizirao te su mu oni tako u nadzoru.

U *Živoj rani* je najprije predstavljen element koji je interioriziran i ponavlja se. Naime, u primjeru požara u Sainpierreu očito je da je ispričana priča već priča koju je dječak interiorizirao. Događaj je to mit-skih razmjera koji se razvio uz doprinose brojnih čitatelju nepoznatih diskursa. Pripovjedač ne traga za istinitom pričom, nego za “onim što stvarno u sebi možemo razabrati” (Bauchau 1966, str. 33). Uočljiv je, dakle, isti fenomen, no čitateljima nije dostupan cjelokupan proces. Moguće je tek nazreti nutrinu, ali ne i diskurse koji su prethodili i omogućili introjkciju. To je uostalom očito u ovoj pripovjedačevoj rečenici: “Shvatio sam to tek kasnije, iz Olivierovih priča; on nije bio ondje” (*ibid.*, str. 105). Razumijevanje, prisvajanje događaja pripovjedaču omogućuju tuđi diskursi, kojima čitatelj nema pristupa. Prema tome, dva djela posežu za istovjetnim procesom, no ne prikazuju ga na isti način. Dok je u *Živoj rani* istaknuta introjkcija pripovjedačeva djetinjstva, *Obilaznica* pokazuje cjelokupan proces koji pripovjedaču omogućuje da godinama kasnije razumije Stéphaneevu i istodobno Pauleinu smrt.

Ta brojna ponavljanja izvornog diskursa koji je pripovjedač preuzeo i interiorizirao nužna su da bi se

postigla smislenost. Pripovjedač mora ponavljati jedne te iste informacije kako bi ih mogao razumjeti u nutarnjoj perspektivi. Kako je sažeto u ovoj rečenici iz *Obilaznice*: “Ne odgovaram. Ponavljam si njezino pitanje” (Bauchau 2008, str. 11). Naime, nesposoban i komunicirati i razumjeti, lik si ponavlja pitanje kako bi na nj, nakon što prođe bitan refleksivni stadij, naposljetku mogao odgovoriti.

2.2. Unutarnji glasovi

Tuđi je govor, dakle, u oba romana ključan. Ti glasovi pripovjedaču omogućuju da svoje biće obogati novim informacijama i perspektivama. Diskursi se međutim ne ograničavaju na izvanjski svijet. Dijalog je i unutrašnji. Pripovjedač je, naime, često ispitanik entiteta koji ga ispituje iz nutrine.

Tu je najreprezentativnija figura Sibylle. S njom se začinje “istinski dijalog” (Bauchau 1966, str. 29). Prve naznake toga razgovora daje diskurs što ga prenosi pripovjedač (“Da je Sibylle ovdje, rekla bi: “Dobro je”/Bauchau 1966, str. 49/). Koristi se kondicional i čitatelj je nanovo bačen u nesigurnost. Tim više što je govor sužen referencijom na Sibylle. Postupnim odvajanjem od figure psihoanalitičarke, riječi iz stranice u stranicu postaju sve obilnije. Roman vrvi izoliranim upitima koji više nisu vezani za neku instanciju (“Mérence je dakle postojala za Oliviera? Gotovo da jest” *ibid.*, str. 85/). Moguće je tek pretpostaviti da su to riječi interiorizirane Sibylle, što se vidi u ovome navodu: “Vi ste ovdje. Vi ste uvijek ovdje. Ništa vas više ne može spriječiti da do vijeka sjedite u mome životu” (*ibid.*, str. 53). Diskurs tako dobiva na bujnosti odcjepljujući se od početne figure te postaje neosoban (“Glas koji se služi mojim glasom kaže: Legni!” *ibid.*, str. 54/; “Netko odgovara” *ibid.*, str. 70/).

Taj fenomen blizak “sokratovskom dijalogizmu” (Gabolde 2013, str. 63) sasvim sigurno ima veze s psihoanalizom. Kako kaže Isabelle Gabolde, “pisanje usvaja analitički *modus operandi*” (*ibid.*, str. 63). Bošoovsko pismo i dalje zadržava dinamiku analitičkog dijaloga kako bi sve dublje, i kao da ispipava, moglo začu u pripovjedačevu nutrinu te je tako bolje razumjeti.

Ista je metoda prisutna i u *Obilaznici*. Premda čitatelj ne biva suočen s interioriziranom Sibylleom, fenomen je istovjetan. Roman donosi nov unutarnji lik, Shadowa, s kojim pripovjedač vodi dijalog. Shadow, na isti način kao i psihoanalitičarka, vrši nasilje nad pripovjedačem i omogućuje mu da se opet dovede u pitanje (“Pitam se uostalom [...] jes li se ikad animao i za koga osim za sebe”/Bauchau 2008, str. 121/). Međutim, za razliku od Sibylle u *Živoj rani*, Shadow nije ograničen na jedan glas, zatočen u dijalogu s pripovjedačem. Taj je esesovac kadar prigrabiti pripovijedanje putem monologa koji pripovjedaču mogu donijeti veoma važne odgovore (“Taj monolog, stvaran ili imaginaran, hoće li on biti sve što ću znati

o Stéphaneovoj smrti?” *ibid.*, str. 142/). Monolozi rabe fenomen koji Genette naziva “pseudo-dijegetskim” (Genette 1972, str. 246). Oni takvim prekomjernim uplitanjem pokazuju koliku moć u pripovjedača mogu zadobiti unutarnji glasovi, budući da su kadri prigrabiti pripovijedanje. Pripovjedačeva nutrina stoga postaje vlasnicom diskursa.

Te dvije figure, premda su najočitije, nisu jedine prisutne u pripovjedaču. U cijelom romanu naime vidimo kako se stvara učinak pripovjedačke polifonije. Dijalogizam je to koji se uspostavlja između različitih izvora iskazivanja i zahvaljujući kojem djelo stječe univerzalnost zgusnutu u figuri pripovjedača. Autorovo stalno nastojanje “oko istinite i prave riječi” (Wathee-Delmotte 2001, str. 123) tako je, čini se, odgovor našlo u polifoniji. Pripovjedač stječe nov govor koji “se pomalja iz suočavanja” (*ibid.*, str. 124) više glasova.

3. POSLJEDICE: BUJNIJI GLAS

U takvim trenucima znam da je više ne vidim onakvu kakva jest. Maglovita mi je, više je ne doživljam kao osobu, nego kao legendu. (Bauchau 2008, str. 28)

3.1. Stapanje temporalnosti

Zanimljivo je da se u Bauchauovu opusu “sva vremena miješaju” (Bauchau 1988, str. 60). Taj je fenomen uočljiv napose po korištenju pripovjedačkog prezenta, “jedinog vremena upotrebljiva za ‘podređivanje unutrašnjoj zbilji”” (Lefort Régis 2013, str. 78), uslijed kojeg se dvije zasebne temporalnosti dotiruju (“Jednog dana pozvao me da se idem verati s njim. Malenim vlakom odvozimo se do skupine stijena” [Bauchau 2008, str. 10]). K tome, kontinuirana upotreba prezenta zamućuje granice između raznih vremenskih slojeva, pa stoga postaje teško razabirati razdoblja u koja nas pripovjedač vodi.

To supostavljanje različitih temporalnosti zahvaća i makrostrukturu. Naime, kroz čitav tekst oba naša romana različiti vremenski slojevi izrezuju se pa opet spajaju. U svakoj od knjiga kojima se bavimo nailazimo na “pripovijedanje s mnogostrukim vremenskim nitima koje se isprepliću i preklapaju” (Ammour-Mayeur 2013, str. 99).

To preklapanje različitih temporalnosti vidljivo je po korištenju priloga koji neumitno dovode do međusobnog primicanja vremenskih slojeva i izokretanja. S jedne strane, prilog “zatim”, u *Obilaznici* upotrijebljen na početku poglavlja, stvara vremensku zbrku uvodeći izokrenutu kronologiju. Naime, zbog mjesta priloga uspostavlja se obrnut kronološki odnos, u kojem se prošlost nastavlja na sadašnjost.¹ S druge

¹ Ta je pojava vidljiva u prvim recima VII. poglavlja romana *Obilaznica*, str. 70.

strane, učestalost priloga “još,, u oba romana izraz je opstojnosti prošlosti u sadašnjosti, kako pokazuju ova dva navoda: “Obitelj, te daleke godine koje sam još proživio” (Bauchau 2008, str. 9); “Ona u meni prebiva bez svoje nekadašnje nepovjerljivosti, s ljupkim smijehom koji je katkad navirao iz nje i onom neodređenom kretnjom još žive ruke” (Bauchau 1966, str. 13). U drugom navodu može se vidjeti kako je taj spoj više vremenskih slojeva tijesno vezan uz fenomen introjeksijske. Naime, takva vremenska zbrka moguća je jer je lik introjicirao svoje roditelje (“Otac je u meni još živ, majka da ne govorim” /Bauchau 2008, str. 137/), svoje djetinjstvo (“Kao da sam još dječak iz Blémonta” /Bauchau 1966, str. 141/), itd. Ti su elementi inače trebali biti neopozivo prognani u prošlo vrijeme da ih pripovjedač sjećanjem i mislima neprestano ne vraća u sadašnjost. Upotreba tih pojmova dakle ukazuje na sposobnost Bauchauovih djela da izriču “sadašnjost obogaćenu svim temporalnostima” (Gabolde 2013, str. 68).

Bića koja je pripovjedač introjicirao sposobna su živjeti izvan vremena, to jest ona barem u pripovjedačevu duhu ostaju njime neizmijenjena. Na to ukazuje upotreba priloga “uvijek”: “Uvijek ću ga vidjeti onakvim kakav je bio s dvadeset i sedam godina” (Bauchau 2008: 9), “Za mene će ona uvijek ostati mlada” (Bauchau 1966, str. 22). Ta bića žive u nekoj drugoj temporalnosti, jer su vezana uza sva razdoblja, kako se vidi u ovom navodu iz *Žive rane*: “Otad više nikad nisam mogao misliti na mamu, a da mi se sva proživljena vremena, a možda i druga, ona prije i poslije mene, u duhu ne miješaju u velikoj zbrci” *ibid.*, str. 15).

Temporalnost, tako poremećena, podložna je bujanju, pa sadašnjost više nije ograničena na samu sebe.

3.2. Fenomen mitifikacije

Zahvaljujući također procesu introjeksijske, neki likovi mogu se preobraziti u “arhetipske figure” (Henry 2001, str. 16). Shadow savršeno utjelovljuje taj fenomen, od esesovca u Marcellovu pripovijedanju on se u pripovjedačevu diskursu preobražava u “velikog meštra zla” (Bauchau 2008, str. 113). Ta mutacija dotiče brojne glavne ili sporedne likove u oba djela: gđica Julia nalikuju tako jednoj “Parki” (Bauchau 1966, str. 14), djed se brka s figurom “Moj-sija” (*ibid.*, str. 38), jedan se liječnik pripravnik stapa sa “Smrcu” (Bauchau 2008, str. 225).

Između trenutka u kojem pripovjedač osobu susreće i trenutka u kojem je povezuje s mitskim bićima postoji vremenski raskorak. Pripovjedaču je potrebno određeno vrijeme da bi integrirao različite likove i preobrazio ih u mitske figure. Tako pripovjedač tek “kasnije, u kolažu” (Bauchau 1966, str. 14), povezuje Parke s gđicom Julijom. Isto je tako pripovjedaču iz *Obilaznice* potrebno četrdeset godina da bi shvatio

Stéphaneovu smrt i preobrazio ga u zračno biće, “protumodel” (Halen 2008, str. 76) Shadowa.

K tome, likovi podvrgnuti introjeksijski “zauvijek ulaze u [njega]” (Bauchau 2008, str. 225). Njihova remanencija u pripovjedaču omogućuje im da se odvoje od svoga entiteta te postanu od svijeta odcijepljena mitska bića (“Tu je gospođu potpuno apsorbiralo značenje Sibylle” /Bauchau 1966, str. 29/). Oni postaju “legende” (Bauchau 2008, str. 28), živeći simboli. Mérence je tako simbol majčine odsutnosti (vidljiv u njezinu imenu koje je spoj *mère* i *absence*² /Bauchau 1988, str. 26/), a istodobno i, što je paradoksalno, rješenje koje nadomješta prazninu koja nastaje tim odvajanjem. Ona je dakle i simbol majčinskog napuštanja, i rješenje za nj.

U Bauchauovu stvaralaštvu događaji (primjerice, požar u Sainpierreu) i mjesta (poput modrih stuba) također poprimaju mitske razmjere. Pripovjedač ih malo-pomalo preinačuje te preobražava taj svijet u kojem je živio kako bi ga doveo u suglasje sa svojom nutrinom (“S godinama je u meni postala modrija” /Bauchau 1966, str. 60/). On je prema tome svemogućer biće u tom beskrajnom univerzumu, nastalu širenjem razočaravajuće zbilje.

*

Fenomen introjeksijske likova, događaja i mjesta proizvodi dakle učinak bujanja i širenja budući da pripovjedač postaje veliki stvaratelj interiorizirana univerzuma. Na taj način može bolje proniknuti u svijet koji ga okružuje i staviti riječi na elemente koje nije mogao razumjeti kad je bilo vrijeme. Proces introjeksijske sprečava pojednostavnjenje i pomaže pronaći pravi govor, jer on je sinteza brojnih govora koji se združuju i zgušnjavaju u pripovjedaču. Tako Bauchau dakle može uslišiti Sartreovu želju, da pisac “o svijetu govori sveudilj govoreći o cjelokupnom sebi” (Sartre 1976, str. 147).

U taj lik koji niti je “zaokružen” niti “potpun” (Bauchau 1966, str. 165), nego načet živom ranom, uvuklo se na stotine mjesta i bića kako bi mu pomogla preživjeti kušnju smrti bliske osobe. Tako nastaje paradoks koji je u stvaralaštvu Henryja Bauchaua stalan: bez te rane ne bi bilo moguće oslobođenje. Upravo dakle prisilna tišina njedri riječ, rana omogućuje rekonstrukciju. Pripovjedač “pristaje živjeti s tom ‘živom ranom’ [kao procjepom] između svijeta takvog kakav jest i svijeta kakav bi on volio da bude” (Henry 2001, str. 39), jer je rana bila nužna da bi opet dopro do prave riječi.

S francuskoga prevela
Marija SPAJIĆ

² Fr. *mère* – majka; *absence* – odsutnost (nap. prev.).

BIBLIOGRAFIJA

PRIMARNA LITERATURA

Bauchau, Henry, 1986 [1966]. *La Déchirure*. Bruxelles: Editions Labor, coll. Espace Nord.

Bauchau, Henry, 2008. *Le Boulevard Périphérique*. Pariz: Actes Sud, coll. Babel.

SEKUNDARNA LITERATURA

Ammour-Mayeur, Olivier, 2013. "Du Grand Temps à l'a-chronie narrative. Enjeux d'une connivence des temps dans *La Déchirure*". U: *Revue Henry Bauchau* 5. Ur. Catherine Mayaux i Myriam Watthee-Delmotte. Louvain-la-Neuve: Presses universitaires de Louvain, str. 99–114.

Bauchau, Henry, 1988. *L'Écriture et la circonstance*. Louvain-la-Neuve: Presses universitaires de Louvain.

Booth, Wayne, 1977. "Distance et point de vue". U: *Poétique du Récit*. Pariz: Seuil, str. 85–113.

Durand, Gilbert, 1968. *L'imagination symbolique*. Pariz: Presses universitaires de France, coll. SUP "Initiation philosophique".

Gabolde, Isabelle, 2013. "Écriture de soi, connivences des temps, dialogue des genres". U: *Revue Henry Bauchau* 5. Ur. Catherine Mayaux i Myriam Watthee-Delmotte. Louvain-la-Neuve: Presses universitaires de Louvain, str. 63–76.

Genette, Gérard, 1972. *Figures III*. Pariz: Seuil.

González-Salvador, Ana, 1993. "Tout dire du dedans. (À propos d'Henry Bauchau, de la vérité et de la fiction)". U: *Henry Bauchau. Un écrivain, une œuvre*. Ur. Anna Soncini Fratta. Bologna: Editions Clueb, str. 81–91.

Halen, Pierre, 2008. "À propos du "monde ancien" dans l'œuvre d'Henry Bauchau: une approche du Boulevard Périphérique". U: *Revue internationale Henry Bauchau* 1, str. 67–84.

Henry, Géraldine, 2001. "De la praxis à la poiesis: un imaginaire en continuité". U: *Bauchau avant Bauchau. En*

amont de l'œuvre littéraire. Ur. Myriam Watthee-Delmotte. Louvain-la-Neuve: Academia-Bruylant.

Lefort, Régis, 2013. "Henry Bauchau. Le temps du poème". U: *Revue Henry Bauchau* 5. Ur. Catherine Mayaux i Myriam Watthee-Delmotte. Louvain-la-Neuve: Presses universitaires de Louvain, str. 77–86.

Lacas, Pierre-Paul, 2016. "Introjection". U: *Encyclopædia Universalis*. Internet. 15. siječnja.

Sartre, Jean-Paul, 1976. *Situation X*. Pariz: Gallimard.
Watthee-Delmotte, Myriam, 2001. *Parcours d'Henry Bauchau*. Pariz: L'Harmattan, coll. Espaces Littéraires.

SUMMARY

TELLING FROM INSIDE: INTROJECTION IN HENRY BAUCHAU'S WORKS

In Henry Bauchau's (1913–2012) work a desire to express oneself and the world is tangible all along. However, the author at the beginning of his autofictional work is confronted with aphasia. The writer willing to say too much becomes paradoxically mute. To attain a right word, he uses the process of introjection which allows "into himself a part as important as possible of the world by transforming it into unconscious imaginations". This phenomenon will let the narrator re-claim his surrounding world while mythologizing it. This is thus a completely different connexion to reality that Bauchau offers the reader where the world blends with the interiority of the narrator-author to become a completely original and personal discourse. Hence, the introjection offers a way to combine the self and the world. The speech becomes possible again.

Keywords: introjection, interiorisation, mythification, autofiction, psychoanalysis